23/07/2019

Ο εκλατινισμός των Ορθοδόξων της Καλαβρίας και της Σικελίας

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Η Σικελία και η Καλαβρία αποικήθηκαν από τους αρχαίους Έλληνες μετά το 800 π.Χ. Ιδρύθηκαν πολλές πόλεις όπου άκμασε για αιώνες ο Ελληνικός πολιτισμός. Οι Συρακούσες, η Κατάνη, η Νάξος, το Ταυρομένιο, η Μεσσήνη, η Ιμέρα, η Σελεινούντα, ο Άκραγας, ο Τάραντας, το Ρήγιο και πολλές μικρότερες πόλεις ιδρύθηκαν από Έλληνες αποίκους. Η περιοχή ονομάστηκε Μεγάλη Ελλάδα, τόσο για τον ελληνικό πληθυσμό της όσο και για το λαμπρό ελληνικό πολιτισμό της.

Η περιοχή αυτή δέχθηκε τον ευαγγελικό λόγο από το δεύτερο μισό του πρώτου αιώνα και στα χρόνια των διωγμών ανέδειξε μεγάλους μάρτυρες όπως ο ιερομάρτυς επίσκοπος Ταυρομενίου Παγκράτιος και οι μάρτυρες Αγάθη και Λουκία. Ο Άγιος Παγκράτιος διδάχθηκε την πίστη στο Χριστό από τον Απόστολο Πέτρο και χειροτονήθηκε από τον ίδιο επίσκοπος Ταυρομενίου και μαρτύρησε δια λιθοβολισμού και μαχαίρας από τους αιρετικούς Μοντανιστές. Ο Άγιος Μαρκιανός στάλθηκε από την Αντιόχεια, από τον Απόστολο Πέτρο ως επίσκοπος Συρακουσών. Από το Παλέρμο κατάγεται ο Άγιος Αγάθων, πάπας Ρώμης, ο οποίος

πρωτοστάτησε στην καταδίκη του Μονοφυσιτισμού στην Στ’ Οικουμενική Σύνοδο. Μεγάλος Πατέρας της Εκκλησίας του 8ου αιώνα ήταν ο επίσκοπος Κατάνης Λέων.
Τα στρατεύματα του Ιουστινιανού απελευθέρωσαν τη Μεγάλη Ελλάδα από την κατοχή των βαρβάρων γερμανικών φύλων που εισέβαλαν και διέλυσαν τη ρωμαϊκή αυτοκρατορία και ιδρύθηκε η επαρχία/ “θέμα” της Κάτω Ιταλίας. Τον 7ο και 8ο αιώνα εξαιτίας των αιρέσεων και της εξάπλωσης του Ισλάμ και κυρίως της εικονομαχίας εγκαταστάθηκαν την Κάτω Ιταλία σε διάστημα 120 ετών 50.000 μοναχοί. Όταν οι λεγόμενοι “ανατολικοί” υιοθετούσαν το Μονοφυσιτισμό και την Εικονομαχία οι χριστιανοί της Ιταλίας ήσαν πιστοί στην Ορθοδοξία.

Οι χριστιανοί πληθυσμοί υποδέχονταν το στρατηγό Βελισσάριο ως ελευθερωτή και “αυτώ προσεχώρουν”, γιατί ανήκαν στο ίδιο Γένος. Δείγματα της βυζαντινής ορθόδοξης τέχνης από την εποχή αυτή είναι τα εξαιρετικά ψηφιδωτά τα οποία στολίζουν τους ναούς της Ραβένας όπως του Αγίου Απολλιναρίου, του Αγίου Βιταλίου, του Μαυσωλείου της Γκάλα Πλαστίνα αλλά και της βασιλικής του Αγίου Απολλιναρίου του νέου κ.ο.κ.

Μετά το 800 μ.Χ. ιδρύθηκαν οι Αρχιεπισκοπές Συρακουσών για το ποίμνιο της Σικελίας και του Ρηγίου Καλαβρίας για το νότιο άκρο της Ιταλίας. Η Καλαβρία του δεκάτου αιώνα ονομάστηκε “νέα Θηβαΐς” αφού λειτουργούσαν 265 μοναστήρια. Αναδείχθηκαν μεγάλες οσιακές μορφές όπως ο Όσιος Ηλίας ο Σικελιώτης, ο Όσιος Φιλάρετος, ο Όσιος Νείλος και ο Όσιος Ιωάννης ο Θεριστής.
Η Ορθοδοξία άνθισε χωρίς προβλήματα στον ελληνικό αυτό χώρο μέχρι τον 11ο αιώνα, οπότε η δυτική χριστιανοσύνη ακολούθησε το δρόμο της εωσφορικής αίρεσης του Παπισμού. ΟΙ περιοχές αυτές υπέφεραν αρχικά από τις λεηλασίες των Σαρακηνών, οι οποίοι κατέστρεψαν πολλά μοναστήρια και στη συνέχεια από τις επιδρομές των Νορμανδών από τον 11ον – 13ον αιώνα και τη συνεχή κατοχή από Φράγκους ηγεμόνες, όπως η φραγκική οικογένεια των Ανζού, που κυβέρνησε μέχρι το 1282 τη Σικελία. Στη συνέχεια μετά την καταστροφή, το 1282 στο Παλέρμο, των Φράγκων σταυροφόρων που εκστράτευαν για να αλώσουν για δεύτερη φορά την Κωνσταντινούπολη, η Σικελία κυβερνήθηκε από το βασίλειο της Καταλωνίας.

Ο Πάπας με τη βοήθεια των Φράγκων κατακτητών που κυβερνούσαν τις περιοχές αυτές πίεσε αφόρητα τους ορθοδόξους κατοίκους και τους επέβαλε να ακολουθήσουν τις αιρετικές δοξασίες του. Μετά την αποκοπή της περιοχής αυτής από την Ανατολή λόγω της κατάκτησης από τους Τούρκους της Κωνσταντινούπολης και κυρίως της Ελλάδας που γειτνίαζε με την Καλαβρία και τη Σικελία οι ορθόδοξοι υπέκυψαν με τη βία στην εωσφορική εξουσία του Πάπα. Οι ομολογητές της πίστης αναγκάζονταν να καταφύγουν στην ορθόδοξη Ανατολή.

Οι επίσκοποι από την Σικελία και την Καλαβρία έμειναν ακλόνητοι στην ορθόδοξη

πίστη στην περίοδο μετά το Σχίσμα και μετείχαν στις Συνόδους που καλούσε το Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως. Οι Λατίνοι άρχισαν την καταπίεση και τους διωγμούς και πολλοί ορθόδοξοι κατέφυγαν στο Βυζάντιο, όπως ο Άγιος Νικηφόρος ο Μονάζων που υπήρξε φιλοκαλικός διδάσκαλος του Αγίου Γρηγορίου Παλαμά και ο Άγιος Βαρθολομαίος από τη Σύμερη, αναμορφωτής της Μονής του Αγίου Βασιλείου στον αρσανά του Χιλανδαρίου στο Άγιον Όρος.

Ο πόλεμος του Πάπα άρχισε με τη Σύνοδο του Μέλφι (1059). Οι Νορμανδοί έδωσαν όρκο πίστης στον Πάπα και υποσχέθηκαν να υποτάξουν την Μεγάλη Ελλάδα. Υπέταξαν πολιτικά την Καλαβρία και τη Σικελία και το 1071 τοποθέτησαν στη Σικελία Φράγκους επισκόπους, αλλά στην Καλαβρία υπήρξε αντίδραση. Ο εκλατινισμός ήταν βίαιος, γιατί η αντίσταση των Ορθοδόξων ήταν σθεναρή. Το 1089 αντικατέστησαν τον Αρχιεπίσκοπο Ρηγίου Βασίλειο. Σε επιστολή του ο Αρχιεπίσκοπος διασώζει τη βία των κατακτητών και της Ρώμης. Δύο μεγάλοι ομολογητές ήσαν ο Όσιος Λουκάς (†1114) και ο Όσιος Βαρθολομαίος (†1131) που διασώθηκαν θαυματουργικά από τις φλόγες που τους έριξαν οι Φραγκολατίνοι. Στον Ιέρακα ο αποστάτης πρώην αγιορείτης Αθανάσιος Χαλκεόπουλος αντικατέστησε το 1480 το ορθόδοξο τυπικό με το λατινικό και στη Βούα το 1572 ο Αρμενοκύπριος Ιούλιος Σταυριανός. Το 1579 ο Πάπας ίδρυσε Ουνιτική επισκοπή για τους Ορθοδόξους Αλβανόφωνους της Σικελίας στο Παλέρμο.

Το φασιστικό καθεστώς του Μουσολίνι που κάθε του βιαιότητα τύγχανε των ευλογιών του Πάπα, ολοκλήρωσε το διωγμό με την προσπάθεια αφελληνισμού των τελευταίων ελληνοφώνων χωριών της Καλαβρίας. Οι κυβερνήσεις της Ρώμης δεν ανέπτυξαν οικονομικά τις περιοχές της Καλαβρίας και της Σικελίας και εκατομμύρια κάτοικοι της αρχαίας Μεγάλης Ελλάδας και της τελευταίας ορθόδοξης παρουσίας στην περιοχή μετανάστευσαν τον εικοστό αιώνα στην Αργεντινή, στις ΗΠΑ και στην Αυστραλία.

Το 1994 αρχίζει μια νέα εποχή όταν οι Αγιορείτες μοναχοί π. Κοσμάς και π. Γεννάδιος από τη μονή της Μεγίστης Λαύρας εγκαταστάθηκαν στη μονή του Αγίου Ιωάννου του Θεριστή στο Μπιβόντζι της Καλαβρίας. Το καθολικό ήταν χωρίς στέγη και πάτωμα και σε αυτό ζούσαν όρνιθες και αίγες. Με την αποδημία του π. Κοσμά σήμερα στη μονή εγκαταβιούν Ρουμάνοι ορθόδοξοι μοναχοί. Έχουν ακόμη επαναλειτουργήσει οι ιερές μονές του Αγίου Ηλία στο σπήλαιο του Μελικουκά, των Αγίων Ηλία και Φιλαρέτου στη Σεμινάρα της Καλαβρίας και του Ευαγγελισμού στο Μαντανίτσι της Σικελίας. Στο Ρήγιο ανηγέρθη ναός του Αποστόλου Παύλου με τη συνδρομή της μονής του Παρακλήτου στον Ωρωπό.

Τα τελευταία εικοσιπέντε χρόνια υπήρξε έντονο ενδιαφέρον στην Καλαβρία για να γνωρίσουν τις πολιτιστικές ρίζες τους και το αρχικό ενδιαφέρον ήταν για την

ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό. Αναζητώντας τις ρίζες άρχισε το ενδιαφέρον και για την αναζήτηση της Ορθοδοξίας. Στο Παλέρμο ανεγείρεται, με τη συνδρομή Κυπρίων, ναός του Αποστόλου Ανδρέα και γίνεται προσπάθεια για τη σύσταση ενοριών και την ίδρυση ορθόδοξης μονής.

Οι κάτοικοι της Σικελίας και της Καλαβρίας είναι περήφανοι για την ελληνική καταγωγή τους, αλλά κυρίως είναι περήφανοι γιατί είναι απόγονοι των τελευταίων με τη βία και το δόλο εκλατινισθέντων ορθοδόξων της Ιταλίας και με τις πρεσβείες των αγίων επισκόπων Λέοντος, Αγάθωνος και Παγκρατίου, τνω μαρτύρων Αγάθης και Λουκίας και των αγίων Ηλία του νέου του Σπηλεώτη, Φιλαρέτου και κηπουρού, Νικοδήμου της Μάμμολα, Ιωάννη του Θεριστή, Λουκά της Ντεμένα, Νείλου του Ροσσάνο, Φαντίνου του παλιού και νέου, του αγίου Νικηφόρου του μυροβλύτη και μονάζοντος και του αγίου Λουκά του Μελικουκά που υπήρξαν ομολογητές της Ορθοδοξίας και των αναρίθμητων άλλων μαρτύρων που ανέδειξε η περιοχή αυτή να επανέλθουν στους κόλπους της Ορθόδοξης Εκκλησίας.

Πηγή: cognoscoteam.gr